

AKCIONI PLAN
Uspostavljanje sistema primarnog razvrstavanja otpada u
Usorskoj i Dobojskoj ulici – Opština Doboj Jug

Nosilac izrade dokumenta:
JKP VIS d.o.o., Doboj Jug

Područje obuhvata:
Usorska ulica i Dobojska ulica, Doboj Jug

Datum izrade: 19.02.2025. godine

SADRŽAJ

UVOD.....	3
1. PRAVNI OSNOV.....	5
2. POSTOJEĆE STANJE.....	5
2.1. Tehnički i operativni kapaciteti	5
2.2. Saradnja sa ovlaštenim operaterima.....	6
2.3. Evidencija i izvještavanje	6
2.4. Zaključna ocjena postojećeg stanja.....	6
3. CILJEVI AKCIONOG PLANA	7
3.1. Opšti cilj.....	7
3.2. Strateški ciljevi.....	7
3.3. Operativni (mjerljivi) ciljevi	8
3.4. Ekološki ciljevi.....	8
3.5. Institucionalni ciljevi.....	8
3.6. Dugoročni ciljevi (3–5 godina)	8
4. PLANIRANE AKTIVNOSTI	9
4.1. Uspostavljanje infrastructure.....	9
4.2. Edukacija i informisanje građana	9
4.3. Operativna implementacija	9
5. DINAMIKA REALIZACIJE	10
6. OČEKIVANI EFEKTI	10
6.1. Ekološki efekti.....	10
6.2. Finansijski efekti	10
7. ZAKLJUČAK.....	11

UVOD

Akcioni plan uspostavljanja sistema primarnog razvrstavanja otpada u Usorskoj i Dobojskoj ulici izrađen je u skladu sa strateškim opredjeljenjima definisanim u Strategiji razvoja Općine Doboj Jug 2021.–2027., u dijelu koji se odnosi na zaštitu okoliša i unapređenje sistema upravljanja komunalnim otpadom.

Strategijom je definisano da sistemom prikupljanja i odvoženja otpada iz domaćinstava i privrednih subjekata upravlja Javno komunalno poduzeće VIS d.o.o. Doboj Jug. S obzirom na malu teritorijalnu površinu općine, na njenom području nije instalirana deponija otpada, već se prikupljeni otpad na komercijalnoj osnovi odlaže na deponiju Lipac u Doboju.

Troškovi odlaganja otpada u periodu 2018.–2019. godine iznosili su približno 37.700 KM godišnje, dok je u 2020. godini zabilježen porast na oko 39.500 KM. Istovremeno, ukupne količine otpada pokazuju kontinuirani trend rasta tako da je u 2024 godini trošak iznosio 72.988,43 KM a 2025. godini 57.705,82 KM. Osjetan pad u pogledu troška sa 2024. na 2025. godinu usljed otkazivanja odvoza otpada u novembru 2024 godine MZ Šije općina Tešanj. Ovi podaci jasno ukazuju na potrebu uvođenja mjera koje će dugoročno smanjiti količine otpada namijenjenog deponovanju i optimizirati troškove sistema.

JKP VIS d.o.o. raspolaže jednim specijalnim vozilom za prikupljanje otpada, nabavljenim donacijom Vlade Japana kao pomoć u oporavku od poplava iz 2014. godine, te jednim kombi-kamionom za prikupljanje otpada u manje pristupačnim terenima i uskim ulicama. Cjelokupno područje općine pokriveno je organizovanim prikupljanjem i odvozom otpada, pri čemu 95,48% domaćinstava koristi ovu uslugu, što je stabilan procenat od 2018. godine. Sličan obuhvat evidentiran je i kod pravnih lica.

Prema aktuelnim podacima JKP VIS d.o.o., mjesečno se sa područja općine na Regionalnu deponiju Doboj odveze približno 115 tona otpada, što na godišnjem nivou iznosi oko 1.380 tona. Ovakav obim odlaganja dodatno potvrđuje potrebu prelaska sa linearnog modela upravljanja otpadom na model koji podrazumijeva primarno razvrstavanje i povećanje stepena reciklaže. Važno je istaći da je od 01.10.2025. godine započet proces razvrstavanja otpada kod pravnih lica, čime su stvoreni tehnički i organizacioni preduslovi za proširenje sistema na domaćinstva. Uspostavljanje primarnog razvrstavanja otpada u Usorskoj i Dobojskoj ulici predstavlja pilot-fazu proširenja sistema na fizička lica, sa ciljem postepenog obuhvata cijele općine.

Područje obuhvaćeno ovim Akcionim planom obuhvata 119 individualnih stambenih objekata i jednu stambenu zgradu sa 24 stana, ukupno 143 domaćinstva. Implementacijom ovog plana Općina Doboj Jug i JKP VIS d.o.o. realizuju konkretne mjere predviđene Strategijom razvoja 2021.–2027. u oblasti zaštite okoliša, racionalnog upravljanja resursima i smanjenja opterećenja deponije.

Slika 1. Koncept zaštite okoliša i održivog razvoja

1. PRAVNI OSNOV

Akcioni plan se zasniva na sljedećim zakonskim i podzakonskim aktima:

- Zakon o upravljanju otpadom Federacije Bosne i Hercegovine,
- Zakon o zaštiti okoliša Federacije Bosne i Hercegovine,
- Federalna strategija zaštite okoliša,
- Lokalna odluka o komunalnom redu Opštine Doboj Jug.

Navedeni propisi definišu obavezu jedinica lokalne samouprave i komunalnih preduzeća da uspostave sistem odvojenog prikupljanja otpada radi smanjenja količine otpada koji se odlaže na deponije, povećanja reciklaže i zaštite okoliša.

2. POSTOJEĆE STANJE

Sistemom prikupljanja i odvoženja komunalnog otpada na području Opštine Doboj Jug upravlja JKP VIS d.o.o. Doboj Jug, koje obavlja djelatnost prikupljanja otpada iz domaćinstava i od pravnih lica na cjelokupnoj teritoriji opštine.

Opština Doboj Jug, s obzirom na svoju teritorijalnu veličinu, nema vlastitu deponiju otpada, te se prikupljeni komunalni otpad na komercijalnoj osnovi odlaže na Regionalna deponija Doboj. Prema podacima JKP VIS d.o.o., mjesečno se na deponiju odveze približno 115 tona otpada, što na godišnjem nivou iznosi oko 1.380 tona.

Kontinuirani rast količina otpada utiče na povećanje troškova deponovanja, što dodatno naglašava potrebu uvođenja primarne selekcije otpada radi smanjenja količina namijenjenih konačnom odlaganju.

Stepen obuhvata uslugom prikupljanja otpada iznosi 95,48% domaćinstava, dok je obuhvat pravnih lica na sličnom nivou, što potvrđuje funkcionalnost postojećeg sistema.

2.1. Tehnički i operativni kapaciteti

JKP VIS d.o.o. raspolaže sljedećim voznim i tehničkim kapacitetima:

- Jedno specijalno vozilo za prikupljanje komunalnog otpada (donacija Vlade Japana);
- Jedan kombi-kamion za prikupljanje otpada na manje pristupačnim terenima;
- Kamion sa kranom, nabavljen krajem prošle godine, namijenjen efikasnijem prikupljanju otpada od pravnih lica i manipulaciji ambalažom većih zapremina;
- Dvije prese za presanje razvrstanog ambalažnog otpada, čime se omogućava smanjenje zapremine sekundarnih sirovina i efikasniji transport.

Od 01.10.2025. godine započet je proces organizovanog razvrstavanja otpada kod pravnih lica, čime su stvoreni tehnički i operativni uslovi za proširenje sistema na domaćinstva.

2.2. Saradnja sa ovlaštenim operaterima

JKP VIS d.o.o. ima zaključen ugovor o saradnji sa ovlaštenim operaterom sistema upravljanja ambalažnim otpadom EKO Život d.o.o. i sakupljačem ALBA d.o.o..

Ova saradnja omogućava zakonito preuzimanje, evidenciju i dalji tretman izdvojenog ambalažnog otpada, u skladu sa važećim propisima.

2.3. Evidencija i izvještavanje

JKP VIS d.o.o. vodi evidenciju o prikupljenim, transportovanim i predatim količinama otpada u skladu sa odredbama Zakon o upravljanju otpadom Federacije Bosne i Hercegovine i podzakonskim aktima.

Podaci o količinama otpada, vrstama otpada i načinu zbrinjavanja unose se u Informacioni sistem upravljanja otpadom Federacije Bosne i Hercegovine, čime se osigurava:

- transparentnost podataka,
- praćenje tokova otpada,
- usklađenost sa federalnim propisima,
- planiranje daljih mjera u oblasti upravljanja otpadom.

Uspostavljanjem primarnog razvrstavanja otpada u Usorskoj i Dobojskoj ulici omogućiće se preciznije razdvajanje podataka o količinama miješanog i selektovanog otpada, što će unaprijediti kvalitet izvještavanja i planiranja budućih aktivnosti na nivou općine.

2.4. Zaključna ocjena postojećeg stanja

Općina Doboj Jug raspolaže:

- visokim stepenom obuhvata korisnika uslugom prikupljanja otpada,
- adekvatnim voznim i tehničkim kapacitetima,
- ugovorenom saradnjom sa ovlaštenim operaterima,
- uspostavljenim sistemom evidencije i izvještavanja na federalnom nivou.

Navedeni kapaciteti predstavljaju stabilnu osnovu za implementaciju pilot-projekta primarnog razvrstavanja otpada u Usorskoj i Dobojskoj ulici, kao prvog koraka ka širem obuhvatu domaćinstava na području Općine Doboj Jug.

Trenutno na području Usorske i Dobojske ulice ne postoji organizovano primarno razvrstavanje otpada kod fizičkih lica.

3. CILJEVI AKCIONOG PLANA

Slika 2. Prikaz modela cirkularne ekonomije

3.1. Opšti cilj

Uspostavljanje održivog, efikasnog i zakonski usklađenog sistema primarnog razvrstavanja otpada u Usorskoj i Dobojskoj ulici, kao pilot-projekta za postepeno proširenje sistema na cijelo područje Općine Doboj Jug, uz smanjenje količine otpada koji se odlaže na Regionalna deponija Doboj.

3.2. Strateški ciljevi

- Usklađivanje sa strateškim dokumentima Općine Doboj Jug (2021.–2027.),
- Implementirati mjere iz oblasti zaštite okoliša koje se odnose na unapređenje sistema upravljanja otpadom i povećanje stepena reciklaže,
- Usklađivanje sa federalnim zakonodavstvom,
- Osigurati provedbu obaveza definisanih u Zakon o upravljanju otpadom Federacije Bosne i Hercegovine kroz organizovano primarno razvrstavanje otpada,
- Postepeni prelazak na model cirkularne ekonomije,
- Smanjiti oslanjanje na linearni model „prikupi–odloži“ i uspostaviti sistem koji omogućava ponovno korištenje i reciklažu sekundarnih sirovina.

3.3. Operativni (mjerljivi) ciljevi

- Uključiti najmanje 60% domaćinstava (od ukupno 143) u sistem primarne selekcije u roku od 6 mjeseci od početka implementacije.
- Smanjiti količinu miješanog komunalnog otpada na predmetnom području za najmanje 25–30% u roku od jedne godine.
- Povećati količinu izdvojenog ambalažnog otpada (papir, plastika, metal, staklo) namijenjenog daljoj obradi putem ovlaštenih operatera.
- Optimizirati troškove deponovanja kroz smanjenje količine otpada koji se transportuje na deponiju.
- Unaprijediti sistem evidencije i izvještavanja kroz preciznije razdvajanje podataka u okviru Informacioni sistem upravljanja otpadom Federacije Bosne i Hercegovine.

3.4. Ekološki ciljevi

- Smanjenje negativnog uticaja otpada na okoliš i zdravlje stanovništva.
- Produženje vijeka trajanja Regionalne deponije Doboje.
- Smanjenje emisija stakleničkih plinova povezanih sa transportom i odlaganjem otpada.
- Podizanje nivoa ekološke svijesti građana, posebno djece i mladih.

3.5. Institucionalni ciljevi

- Jačanje kapaciteta JKP VIS d.o.o. kroz efikasnije korištenje postojeće mehanizacije (specijalno vozilo, kombi-kamion, kamion sa kranom, prese).
- Unapređenje saradnje sa ovlaštenim operaterima EKO Život d.o.o. i ALBA d.o.o..
- Stvaranje modela dobre prakse koji se može proširiti na druge mjesne zajednice.

3.6. Dugoročni ciljevi (3–5 godina)

- Proširenje sistema primarnog razvrstavanja na najmanje 80% teritorije općine.
- Postizanje kontinuiranog smanjenja ukupne količine otpada za deponovanje.
- Uspostavljanje održivog sistema finansiranja selektivnog prikupljanja otpada.
- Mogućnost uvođenja dodatnih frakcija otpada (biootpad, elektronski otpad).

4. PLANIRANE AKTIVNOSTI

4.1. Uspostavljanje infrastructure

Predviđa se postavljanje posuda za:

- papir i karton
- plastiku i metal
- staklo

Obezbjedivanje posuda za zajedničku zgradu (24 stana)

Jasno označavanje posuda u skladu sa standardima

Slika 3. Kategorije otpada za primarno razvrstavanje

4.2. Edukacija i informisanje građana

- Distribucija informativnih letaka svim domaćinstvima (143)
- Organizovanje informativnog sastanka
- Postavljanje informativnih tabli na lokacijama kontejnera
- Kontinuirano informisanje putem zvaničnih kanala JKP VIS d.o.o. i općine Doboj Jug

4.3. Operativna implementacija

- Definisanje dinamike odvoza selektovanog otpada
- Evidencija prikupljenih količina
- Mjesečna analiza rezultata

5. DINAMIKA REALIZACIJE

Faza	Aktivnosti	Rok
I	Priprema i nabavka posuda	30 dana
II	Postavljanje kontejnera	60 dana
III	Edukacija stanovništva	Kontinuirano
IV	Evaluacija efekata	Nakon 6 mjeseci

6. OČEKIVANI EFEKTI

Implementacijom Akcionog plana uspostavljanja sistema primarnog razvrstavanja otpada u Usorskoj i Dobojskoj ulici očekuju se višestruki pozitivni efekti na okoliš, finansijsku održivost sistema, institucionalni razvoj i društvenu zajednicu.

6.1. Ekološki efekti

- Smanjenje količine otpada za deponovanje na Regionalna deponija Doboj za procijenjenih 25–30% na pilot području.
- Produženje vijeka trajanja deponije kroz smanjenje godišnjih količina odloženog otpada.
- Smanjenje emisija štetnih gasova i negativnih uticaja na tlo, podzemne vode i zrak.
- Povećanje količine izdvojenih sekundarnih sirovina (papir, plastika, metal, staklo) koje se vraćaju u proces reciklaže.
- Uspostavljanje osnova za buduće uvođenje dodatnih frakcija otpada (biootpad, EE

6.2. Finansijski efekti

- Smanjenje troškova deponovanja otpada usljed smanjenih količina miješanog otpada.
- Efikasnije korištenje postojećih kapaciteta JKP VIS d.o.o. (specijalno vozilo, kombi-kamion, kamion sa kranom i prese).
- Mogućnost ostvarivanja prihoda ili kompenzacija kroz saradnju sa ovlaštenim operaterima EKO Život d.o.o. i ALBA d.o.o..
- Dugoročna stabilizacija komunalnih troškova za građane kroz racionalizaciju sistema.

Implementacijom Akcionog plana jačaju se operativni kapaciteti JKP VIS d.o.o. Doboj Jug, uz unapređenje planiranja i preciznog izvještavanja kroz Informacioni sistem upravljanja otpadom Federacije BiH, u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom. Planiranje i primjena modela dobre prakse omogućavaju njegovo širenje na druge ulice i mjesne zajednice, dok se istovremeno povećava ekološka svijest građana i njihovo aktivno uključivanje u zaštitu okoliša. Uređeniji javni prostor i poboljšan estetski izgled naselja dodatno jačaju povjerenje građana u rad komunalnog

preduzeća i lokalne samouprave. Dugoročno, plan doprinosi postepenom prelasku na cirkularnu ekonomiju, smanjenju količina otpada za odvoz i stvaranju preduslova za apliciranje na federalne i međunarodne fondove za projekte upravljanja otpadom.

7. ZAKLJUČAK

S obzirom na postojeće kapacitete JKP VIS d.o.o. Doboj Jug i već započet proces razvrstavanja otpada kod pravnih lica od 01.10.2025. godine, stvoreni su realni uslovi za proširenje sistema na domaćinstva u Usorskoj i Dobojskoj ulici.

Zaključivanjem ovog Akcionog plana, Općina Doboj Jug i JKP VIS d.o.o. Doboj Jug uspostavljaju konkretan okvir za primarno razvrstavanje otpada na području Usorske i Dobojske ulice, čime se postižu ciljevi definisani Strategijom razvoja općine 2021–2027 u oblasti zaštite okoliša.

Planom su jasno definisani ekološki, finansijski, institucionalni i društveni efekti, uključujući smanjenje količine otpada za deponovanje, povećanje stepena reciklaže i jačanje ekološke svijesti građana. Uvođenjem preciznog vođenja evidencije kroz Informacioni sistem upravljanja otpadom Federacije BiH osigurava se transparentnost i praćenje svih tokova otpada. Nabavkom dodatne opreme i saradnjom sa ovlaštenim operaterima stvoreni su tehnički i organizacioni preduslovi za efikasno izvođenje aktivnosti.

Pilot-projekat u Usorskoj i Dobojskoj ulici predstavlja model dobre prakse koji se može širiti na druge dijelove općine, doprinoseći dugoročnoj održivosti sistema i prelasku na cirkularnu ekonomiju. Realizacija ovog plana doprinosi zaštiti okoliša, racionalnom korištenju resursa i povećanju kvaliteta života građana.

Predlaže se da Opština Doboj Jug podrži implementaciju ovog Akcionog plana kroz institucionalnu i logističku podršku, te kroz donošenje eventualnih dopunskih odluka ukoliko se ukaže potreba.

JKP VIS d.o.o.
Skiljo Maid